

Datainspektionen

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

Datum
2013-06-27

Diarienum
377-2013

A5 12

Sveriges Byggindustrier
Box 5054
102 42 Stockholm

Svar på förfrågan angående utökad behandling av personuppgifter inom ID06-systemet

Sammanfattning

Sveriges Byggindustrier har inkommit med en begäran om yttrande över förändringar i det s.k. ID06-systemet som Datainspektionen tidigare lämnat yttrande över (Datainspektionens beslut den 25 maj 2007, dnr 1036-2006).

Datainspektionen bedömer att det finns förutsättningar att behandla personuppgifter i närvaroförteckningen i realtid för ändamålen säkerhetsskäl samt för ändamålen att försvåra för skatteundandragande och förekomsten av s.k. svart arbetskraft på byggarbetsplatser. Dessa behandlingar kan utföras med stöd av den s.k. intresseavvägningen i 10 § punkten f personuppgiftslagen. Att behandla uppgifterna i närvaroförteckningen för att kunna ge service och kunna svara på frågor från anhöriga och kollegor kräver sannolikt ett samtycke från arbetstagarna.

Det finns vidare förutsättningar för Sveriges Byggindustrier att, med stöd av samtycke från arbetstagarna, skapa en kompetensdatabas med behörigheter avseende arbetstagare med syfte att öka säkerheten på byggarbetsplatser. Med kompetensdatabasen kan entreprenören kontrollera att de arbetstagare som använder maskiner eller liknande har tillräcklig utbildning för detta.

Datainspektionen är tveksam till att det är nödvändigt, för att uppnå det syfte som Sveriges Byggindustrier framfört, att kunna ta fram tidssummeringar på individnivå för att motverka förekomsten av osanna fakturor och skatteundandragande. Enligt Datainspektionen borde det vara tillräckligt att kunna ta fram den sammanlagda rapporterade tiden avseende en underentreprenörs samtliga anställda under en viss tidsperiod.

Bakgrund

ID06-systemet är ett frivilligt åtagande som syftar till att försvåra svartarbete och ekonomisk brottslighet och har tagits fram av Sveriges Byggindustrier i samverkan med arbetsgivare- och arbetstagarorganisationer inom byggbranschen. All personal på en byggarbetsplats ska bära en synlig namnbricka och kunna legitimera sig. Närvaron på arbetsplatsen registreras när byggarbetaren passerar särskilda grindar eller vid särskilda inpasseringsstationer. Behörigheten är generell för hela byggarbetsplatsen. Närvaroförteckningarna sparas i upp till två år för kontroll av Skatteverket. ID06-systemet syftar även till att stärka säkerheten vid en arbetsplatsolycka genom att det går att ta fram en närvaroförteckning om det inträffat en arbetsplatsolycka.

Sveriges Byggindustrier har nu begärt att Datainspektionen yttrar sig över följande förändringar i ID06-systemet:

1. *Ta del av närvaroförteckningen i realtid*

För att stärka arbetsmiljö- och säkerhetsarbete samt motverka skatteundandragande inom byggprojekten föreslås att platschef, eller motsvarande ansvarig på byggarbetsplatsen, medges möjlighet att genom ID06-systemet kunna se *realtidsinformation* över vilka personer och företag som befinner sig på arbetsplatsen den aktuella dagen, eller som gått från arbetsplatsen under dagen samt att kunna upprätta anpassade återsamlingslistor, tidsknutna behörighetsgrupper samt entreprenörslistor, s.k. UE-/Arbetsgivarlistan inom byggarbetsplatsen.

I dagsläget kan en platschef inte kontrollera, via ID06-systemet, vilka personer och företag som befinner sig på byggarbetsplatsen (i annat fall av återsamlingslista med anledning av olycka). Enligt förslaget blir det möjligt att använda in- och utpasseringar med ID06-kortet för att i realtid kunna se vilka som inte kommit till arbetsplatsen den aktuella dagen, vem som gått därifrån under dagen samt för att kunna upprätta anpassade återsamlingslistor (kopplade till företag/byggdel), tidsknutna behörighetsgrupper (vem som ska ha rätt att vara inne på byggarbetsplatsen under specifika tider) samt UE/Arbetsgivarlistor (visar vilka underentreprenörer som finns på byggarbetsplatsen och vilka personer som är kopplade till respektive arbetsgivare).

Den information som löpande ska kunna skrivas ut av platschef eller motsvarande är för- och efternamn, företagsnamn, organisationsnummer och ID06-kortnummer samt status som visar om man är närvarande, frånvarande eller har gått. Inga personnummer eller tidsangivelser syns.

Ett användande enligt ovanstående förslag höjer säkerhetsnivån väsentligt för såväl enskilda personer som företagen samt underlättar en säker utrymning av arbetsplatsen vid händelse av olycka. Som exempel kan man som platschef, vid arbetsdagens slut, på ett enkelt sätt kontrollera att inga personer blivit kvar på arbetsplatsen. Ett annat exempel är att det underlättar att svara på frågor från anhöriga och kollegor som ringer och söker en person och frågar om personen är kvar på arbetsplatsen eller inte. Det är till gagn för såväl företaget som de enskilda personerna eftersom det går att få en bättre överblick kring vilka personer som finns på byggarbetsplatsen.

Den s.k. UE-/Arbetsgivarlistan ska löpande kunna läsas på bildskärm och kunna skrivas ut av platschef, eller motsvarande ansvarig på en byggarbetsplats, samt på förekommen anledning av facklig motpart enligt gällande kollektivavtal. Inga personnummer eller tidsangivelser syns på skärmen eller vid utskrift.

Ett användande enligt ovanstående förslag försvårar skatteundandragande i byggprojekten samt ökar kontroller av entreprenadkedjor.

2. *Registrering av behörigheter/kompetenser i en databas*

För att ytterligare säkerställa säkerhetsarbetet inom byggarbetsplatserna föreslås även att en platschef, eller motsvarande ansvarig på byggarbetsplatsen, kan använda ID06-systemet för att säkerställa att personer som ska vara på byggarbetsplatsen har *behörighet* (yrkesrelaterad) att använda maskiner, utrustning samt kan vidimera kompetens inom arbetsmiljö, säkerhet och övriga, för arbetets utförande, relevanta behörigheter. Uppgifter lagras i enlighet med respektive behörighets giltighetstid.

I dagsläget finns inget samlat verktyg för att kunna göra en tillträdeskontroll avseende de personer som ska komma in på en byggarbetsplats. Det innebär att personer utan yrkesrelaterad behörighet kan komma in på en byggarbetsplats och skada sig själv och andra genom att de inte har nödvändig kompetens och kunskap inom exempelvis arbetsmiljö, säkerhet och övriga, för arbetet, relevanta behörigheter.

Om behörigheter registreras och en platschef eller liknade får kontrollmöjligheter kommer säkerheten att öka vid byggarbetsplatsen. Byggarbetsplatsen sätter själva, beaktat arbetsplatsens karaktär och omfattning, villkor för vad som ska vara yrkesrelaterade behörighetskrav. Utifrån dessa krav sätts sedan tillträdesrättigheter för respektive person. Tillträdesrättigheten kan även vara tidsbunden och kopplad

till de tidsknutna behörighetsgrupperna. Exempelvis kan enskilda personer och/eller yrkesgrupper beviljas tillträde till arbetsplatsen endast under vissa tider på dygnet och/eller vissa tidsperioder.

Den som ger en behörighet (utbildaren, kunskapsprövaren) registrerar namn, behörighet, ID06-kortnummer, personnummer giltighetstid och registrator via webbplatsen www.ido6.se. Den som registreras har gett sitt medgivande till detta eller erbjudits möjlighet att neka och erbjudits ett alternativ till kompetensvidimering (pappersintyg eller liknande). Sveriges Byggindustrier kommer att ackreditera respektive ID06-registrator och genom detta reglera hur och på vilket sätt uppgifterna ska registreras, förvaltas och administreras.

Vid kontroll av behörighet söker den som kontrollerar på www.ido6.se med hjälp av behörighet (alternativ enligt rullista) och kortnumret. Frågan till www.ido6.se följer av det gränssnitt som angivits som villkor för byggarbetsplatsen och svaret anger om tillträdesvillkoret är uppfyllt eller inte.

Funktionen ska även kunna användas via de ID06-ackrediterade applikationsleverantörernas ackrediterade system, med samma innehåll och gränssnitt för att underlätta tillträdeskontroll via de kortläsare som ingår i de ackrediterade ID06-systemen.

Respektive ID06-innehavare kan få möjlighet att ta ut ett CV från www.ido6.se/cv som enkelt och överskådligt visar den registrerades samlade kompetenser. När ett sådant CV ska tas ut av enskild person måste han eller hon logga in med användarnamn och lösenord (personnummer plus PIN-kod kopplad till ID06-kortet). Det är endast individen själv som kan ta ut ett CV.

3. *Tidssummeringar på organisationsnummer och personnivå*
För att motverka förekomsten av osanna fakturor och för att motverka skatteundandragande inom byggprojekten föreslås att en platschef, eller motsvarande ansvarig på byggarbetsplatsen, kan använda ID06-systemet för att göra *tidssummeringar på organisationsnummer och personnivå*. Tidssummeringarna kan sedan stämmas av mot inkommande fakturor och/eller arbetsrapporter från aktuellt organisationsnummer för samma tidsperiod. Uppgifterna lagras under en för projektet rimlig tidsperiod, dock maximalt i enlighet med Datainspektionens tidigare yttrande.

Till begäran om samråd har Sveriges Bygginstrumenter bifogat förslag på informationstexter till de registrerade (arbetstagarna).

Datainspektionens svar

Med anledning av Sveriges Bygginstrumenters begäran om yttrande lämnar Datainspektionen följande information. Observera att svaret inte tar upp alla bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204) som kan bli tillämpliga.

Datainspektionen vill påminna om att det är den personuppgiftsansvariges uppgift att självständigt och på eget ansvar se till att behandlingen av personuppgifter följer personuppgiftslagen. Inspektionen har inte möjlighet att lämna bindande uttalanden om den behandling av personuppgifter som du beskriver är tillåten eller inte. Sådana bindande uttalanden kan endast lämnas i vår tillsynsverksamhet.

Vem är personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter i ID06?

Med personuppgiftsansvarig menas den som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för behandlingen (3 § personuppgiftslagen).

Rent generellt kan sägas att samrådsbegäran är otydlig vad gäller personuppgiftsansvaret. Frågan är i vilken mån och i vilken utsträckning som Sveriges Bygginstrumenter respektive varje general-/totalentreprenör är personuppgiftsansvarig för hela eller delar av den behandling som man nu föreslår. Det gäller särskilt den nationella kompetensdatabas som man vill skapa (se avsnittet nedan om registrering av behörigheter och kontroll av behörigheter). Det är viktigt att Sveriges Bygginstrumenter klargör vem som är personuppgiftsansvarig för vilken behandling i systemet. Med personuppgiftsansvaret följer också de rättigheter och skyldigheter som framgår av personuppgiftslagen.

I informationen till de registrerade måste det även tydligt framgå vem som är personuppgiftsansvarig inklusive kontaktuppgifter. Sveriges Bygginstrumenter bör se över informationen i denna del. Som exempel på otydligheten kan nämnas att det i den reviderade informationen till arbetstagaren avseende kortkvittens anges bland annat att "utkvittering av ska ske hos den personuppgiftsansvarige (registeransvarige) hos arbetsgivaren". Den som är personuppgiftsansvarig är ett företag eller organisation, inte en enskild medarbetare.

De grundläggande kraven och bestämmelsen om tillåten behandling

De grundläggande kraven i 9 § personuppgiftslagen innebär att personuppgifter ska behandlas i enlighet med god sed. De får bara samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och de får inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilka uppgifterna samlades in.

Uppgifterna som behandlas ska också vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålet och uppgifterna får inte sparas längre än vad som är nödvändigt för ändamålet.

I 10 § personuppgiftslagen finns en uttömmande uppräkningslista av i vilka fall som en behandling av personuppgifter är tillåten. Huvudregeln är att en behandling är tillåten med stöd av ett samtycke från den registrerade, i detta fall arbetstagaren. För att ett samtycke ska vara giltigt krävs att det är frivilligt, särskilt och informerat dvs. lämnat efter att den registrerade fått tillräckligt information om behandlingen. För en arbetstagare kan det vara svårt att lämna ett samtycke eftersom denne ofta befinner sig i en beroendeställning i förhållande till arbetsgivaren och därför i praktiken inte har ett fritt val.

Personuppgifter får, enligt 10 § punkten f personuppgiftslagen, behandlas utan samtycke om behandlingen är nödvändig för att ett ändamål som rör ett berättigat intresse ska kunna tillgodoses, om detta intresse väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkningar av den personliga integriteten. Huruvida en arbetsgivare eller Sveriges Byggindustris intresse av att behandla uppgifter avseende en arbetstagare inom byggindustrin får avgöras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Vid denna bedömning bör man bland annat ta hänsyn till om ändamålet med behandlingen går att uppnå på ett annat, mindre integritetsingripande, sätt. Andra faktorer som har betydelse är om den personuppgiftsansvarige informerat den anställde, om det finns väl avvägda gallringsrutiner samt om det finns ett skydd mot obehörig åtkomst.

Realtidskontroll av närvaroförteckningen

Ett av ändamålen, med att utöka möjligheterna för platschef eller liknande att ta del av närvarolistan i realtid, är säkerhetsskäl.

Som redan konstaterats i Datainspektionens tidigare beslut från 2007 kan arbetsgivarens intresse av att veta vilka personer som befinner sig på en arbetsplats motiveras av säkerhetsskäl. En byggarbetsplats, särskilt större sådana, är svåra att överblicka och har en stor cirkulation av personer som under olika tillfällen under byggets skede har rätt att vistas på arbetsplatsen. Sveriges Byggindustris förslag på utvidgning av möjligheterna att ta del av informationen i realtid avseende vem som befinner sig på byggarbetsplatsen framstår som berättigad i förhållande till den säkerhetshöjande effekten. Det kan, vilket även angetts som exempel, uppkomma situationer när det finns ett behov av att kunna kontrollera närvaron vid arbetsdagen slut för att utesluta att någon byggarbetare skadas och finns kvar på arbetsplatsen. Det går inte heller att utesluta andra situationer när det, ur ett säkerhetsperspektiv, är motiverat

att platschef eller motsvarande kan ta del av närvarolistan, i realtid, under arbetsdagen.

Ett annat ändamål med att utöka möjligheterna för platschef eller liknande att ta del av närvarolistan i realtid är försvårande av skatteundandragande och s.k. svart arbetskraft på byggarbetsplatsen.

I det nuvarande systemet har general-/totalentreprenören och Skattemyndigheten möjlighet att, i efterhand, kontrollera närvarolistan från en särskild arbetsplats. Enligt Sveriges Byggindustrier skulle en möjlighet att i realtid kunna ta del av närvarolistan och stämma av nuläget med den personal som befinner sig på byggarbetsplatsen försvåra för oseriösa byggföretag att placera svart arbetskraft på byggarbetsplatsen. Datainspektionen delar uppfattningen att en sådan möjlighet till nutidskontroll skulle öka möjligheterna till att upptäcka svart arbetskraft.

Intresset för general-/totalentreprenören, med hänsyn till säkerheten och möjligheterna till kontroll för att försvåra svartarbete, att kunna ta del av realtidsinformation om den anställde ska vägas mot det integritetsintrång som behandlingen innebär. Under förutsättning att arbetstagarna informeras på ett tydligt sätt om behandlingen, att varje realtidskontroll av information loggas så att det i efterhand går att se vem som tagit del av uppgifter samt att endast den begränsade information som Sveriges Byggindustrier uppgett visas på skärmen, väger entreprenörens intresse att behandla uppgifterna över. Kontroller för dessa syften kan därför, enligt Datainspektionen bedömning, ha stöd i en intresseavvägning enligt 10 § punkten f personuppgiftslagen.

De uppgifter, som redan idag registreras och som fortsättningsvis kommer att registreras, får anses relevanta för de ovan angivna nya ändamålen. Den beskrivna behandlingen får i övrigt anses uppfylla de grundläggande kraven i 9 § personuppgiftslagen.

Sveriges Byggindustrier har även tagit upp att en realtidskontroll av närvaroförteckningen skulle kunna användas för att svara på frågor från anhöriga och kollegor huruvida en arbetstagare är kvar på arbetsplatsen eller inte. Det är väldigt tveksamt om en sådan behandling kan anses ha stöd i en intresseavvägning. En sådan behandling kräver sannolikt ett samtycke från varje arbetstagare. Behandlingen är inte motiverad utifrån ett säkerhetsperspektiv utan får snarast ses som en service. Det finns också normalt andra alternativ, för den anhörige/kollegan som vill få tag på en arbetstagare, än att vända sig till entreprenören.

Vad slutligen gäller möjligheterna för fackliga organisationer att ta del av information ur ID06-systemet så styrs dessa av arbetsrättsliga regler, som kan gälla istället för bestämmelserna i personuppgiftslagen.

Registrering av behörigheter och kontroll av behörigheter

Sveriges Byggindustrier önskar registrera uppgifter om kompetenser inom arbetsmiljö, säkerhet och övriga, för arbetets utförande, relevanta behörigheter. Det är till exempel fråga om att registrera behörigheter att använda maskiner och annan utrustning.

Datainspektionen har i flera andra sammanhang konstaterat att en arbetsgivare kan registrera faktauppgifter om anställda i kompetensdatabaser efter en intresseavvägning eller med stöd av samtycke från den registrerade.

Som Datainspektionen uppfattar det kommer Sveriges Byggindustrier vara personuppgiftsansvarig för registreringen av kompetenser. Framst bygger Datainspektionen denna uppfattning på att det kommer skapas en nationell databas över kompetenser som ligger utanför general-/totalentreprenörens område. Registreringen kommer vara kopplad till den enskilda individen genom ID06-kortet och inte nödvändigtvis till en viss byggarbetsplats. Systemet ska också administreras via ett webbgränssnitt (www.ido6.se) och de som utfärdar behörigheter eller liknande ska kunna göra det via webbgränssnittet. Den enskilde arbetstagaren ska också ha möjlighet att logga in och se en översikt över sina behörigheter. Som påpekades inledningsvis måste Sveriges Byggindustrier se över vem som är personuppgiftsansvarig för behandlingen.

Oaktat vem som är personuppgiftsansvarig vill Datainspektionen påpeka följande.

Vid hantering av maskiner och annan utrustning kan en felaktig användning få förödande konsekvenser och leda till svåra olyckor och personskador. Det kan vara svårt för arbetsledningen, speciellt vid större byggarbetsplatser, genom personlig kännedom ha kontroll över att personalen har nödvändig behörighet. Den beskrivna registreringen av behörigheter syftar enligt Sveriges Byggindustrier till att öka säkerheten på byggarbetsplatsen.

De uppgifter som kommer att registreras får anses relevanta för ändamålet att förebygga olyckor och öka säkerheten och den beskrivna behandlingen får i övrigt anses uppfylla de grundläggande kraven i 9 § personuppgiftslagen. Sveriges Byggindustrier har framfört att behandlingen kommer att ske med stöd av ett samtycke från arbetstagaren. Under förutsättning att arbetstagarna informeras om behandlingen på sådant sätt som anges i 23-26 §§ personuppgiftslagen och att den enskilde har en faktisk möjlighet att säga nej, instäm-

mer Datainspektionen att behandlingen kan ske med stöd av ett samtycke. Det kan även argumenteras om inte behandlingen även skulle kunna anses ha stöd i en intresseavvägning.

Datainspektionen vill påminna om vikten av att ha rutiner för att ta hand om och administrera klagomål och liknande avseende behörigheter. Det måste vara möjligt för den enskilde, som kanske saknar en behörighet som han eller hon faktiskt har, att vända sig till den personuppgiftsansvarige och begära rättelse. Informationen är också viktig och möjligheten för den enskilde att logga in och ta del av information om sig själv är positiv. Inloggningsfunktionen ersätter dock inte övrig rätt till information som den enskilde har, till exempel rätten att få ett registerutdrag efter ansökan enligt 26 § personuppgiftslagen.

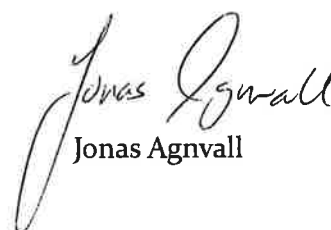
Tidssummeringar på organisationsnivå och personnivå

Syftet med tidssummeringarna är enligt Sveriges Byggindustrier att ge general-/totalentreprenören en möjlighet att kontrollera arbetad tid mot fakturerad tid. Kontrollen är tänkt att motverka förekomsten av osanna fakturor och skatteundandragande.

Att en entreprenör har ett intresse av att kunna kontrollera fakturerad arbetstid med den registrerade arbetstiden i ID06-systemet får anses vara klart. Datainspektionen ställer sig dock frågande till om denna kontroll behöver ske med hjälp av uppgifter på individnivå. För att kunna kontrollera en underentreprenör torde det vara tillräckligt att få tillgång till och använda den sammanlagda rapporterade tiden från underentreprenörens samtliga anställda. Om så är fallet strider funktionen att kunna sammanställa på individnivå för detta ändamål mot de grundläggande kraven i personuppgiftslagen.

Detta yttrande har beslutats av tillsynschefen Britt-Marie Wester i närvaro av Jonas Agnvall, föredragande.

Britt-Marie Wester

Jonas Agnvall